

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 397/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Škamla, s. r. o., Makovického 15, Žilina, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Škamla, vo veci namietaného porušenia jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 SZa 1/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 SZa 1/2015 (ďalej len „napadnuté konanie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol 20. apríla 2015 rozhodnutím oddelenia hraničnej kontroly Policajného zboru [REDAKOVANÉ] sp. zn. PPZ-HCP-PO9-216-013/2015 (ďalej len „rozhodnutie o zaistení“) zaistený podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) na účely zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku.

Proti rozhodnutiu o zaistení podal sťažovateľ opravný prostriedok Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Sp 24/2015 zo 14. mája 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodnutie o zaistení sťažovateľa potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie najvyššiemu súdu. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 10 SZa 1/2015 z 23. júna 2015 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“), ktorý bol sťažovateľovi doručený 15. júla 2015, potvrdil rozsudok krajského súdu.

Sťažovateľ po odcitovaní príslušných ustanovení zákona o pobyte cudzincov, zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“), Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a dohovoru uvádza, že napadnutým konaním najvyššieho súdu bolo porušené jeho právo na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru.

Sťažovateľ uvádza, že 20. apríla 2015 bol „v zmysle *Dublinského dohovoru transferovaný na územie Slovenskej republiky z [REDAKOVANÉ]*

Podľa § 4 ods. 6 zákona o azyle...“.

Sťažovateľ o udelenie azylu na území Slovenskej republiky požiadal prvýkrát 22. marca 2014. Konanie o jeho žiadosti bolo zastavené rozhodnutím Migračného úradu

Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sp. zn. ČAS: MUS-104/PO-Ž-2014 z 10. júna 2014 právoplatným 27. júna 2014. Podľa sťažovateľa jeho „žiadost' o udelenie azylu nebola nikdy zamietnutá ako neprípustná alebo ako zjavne neopodstatnená, a taktiež nebolo nikdy o jeho žiadosti o azyl rozhodnuté tak, že mu azyl udelený nebol“, preto od okamihu príchodu na územie Slovenskej republiky, t. j. 20. apríla 2015, bol podľa § 4 ods. 6 zákona o azyle žiadateľom o azyl.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že „podľa § 22 ods. 1 zákona o azyle...

Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí nepoukázal na žiadne ustanovenie zákona, ktoré by ustanovovalo inak, t. j. ktoré by ustanovovalo, že sťažovateľ nebol v čase jeho zaistenia podľa § 88a zákona o azyle oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky.

Žiadne ustanovenie nijakého zákona nehovorí o tom, že umiestnenie v zariadení, t. j. na mieste, v ktorom je štátny príslušník tretej krajiny umiestnený na základe rozhodnutia o zaistení, sa nepovažuje za pobyt na území Slovenskej republiky.

Z napadnutého rozhodnutia nie je tiež zrejmé, aké zákonné ustanovenie umožňuje nepovolenie vstupu žiadateľovi o azyl na územie slovenskej republiky a či toto zákonné ustanovenie bolo v prípade sťažovateľa použité príslušnými orgánmi.

Takéto zákonné ustanovenie totiž v zákone o azyle neexistuje, resp. nie pre situácie, v ktorej sa nachádzal sťažovateľ. Fikcia nepovoleného vstupu je upravená len v § 2 písm. r) zákona o azyle, toto ustanovenie sa však nedá aplikovať na situáciu sťažovateľa a ani v jeho prípade aplikované nebolo.

Na základe uvedeného teda nie je zrejmé, ako mohol dospieť súd k záveru, že štát nepovolil sťažovateľovi vstup na územie Slovenskej republiky a teda bol vstup sťažovateľa na územie Slovenskej republiky nepovolený v zmysle článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

V napadnutom rozsudku súd uvádza, že možno konštatovať, že zaistenie sťažovateľa je ratione materiae súčasťou čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

S vyššie uvedeným záverom súdu nemožno súhlasiť. Domnievame sa, že pozbaviť osobu osobnej slobody je možné len vtedy, ak to zákon a medzinárodná zmluva výslovne pripúšťajú. Akékoľvek závery a konštatovania o akomsi odvodzovaní legitimacy pozbavenia osobnej slobody sú nezákonné.

Pre zaistenie sťažovateľa ako žiadateľa o azyl neexistuje žiaden dôvod, ktorý by vyplýval z čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Sťažovateľ nebol pozbavený osobnej slobody, aby sa zabránilo jeho nepovolenému vstupu na územie Slovenskej republiky, bol od momentu prekročenia hraníc považovaný za žiadateľa o azyl, preto bol nielen jeho vstup, ale aj ostatný pobyt na území Slovenskej republiky oprávnený.

Neexistuje zákonné ustanovenie, podľa ktorého by bolo možné zaistiť osobu, ktorá sa oprávnené zdržiava na území Slovenskej republiky z dôvodu, že Slovenská republika chce zabrániť jej neoprávnenému vstupu na svoje územie.

Pre vec je irelevantné rozhodnutie Súdneho dvoru vo veci Mehmet Arslan proti Polícii ČR C – 534/2011 zo dňa 30. 5. 2013. Ako z napadnutého rozhodnutia vyplýva, konanie o žiadosti o azyl sťažovateľa sa začalo vstupom na územie Slovenskej republiky. Sťažovateľ bol žiadateľom o azyl ešte predtým, ako bol zaistený. To vyplýva aj zo skutočnosti, že sťažovateľ bol zaistený podľa § 88a a nasl. zákona o pobyte cudzincov. Sťažovateľ tak nemohol podaním žiadosti (ktorú ani nepodal) dosiahnuť prepustenie zo zaistenia, keďže bol žiadateľom o azyl ešte predtým, ako bol zaistený.

Proti sťažovateľovi neprebiehala v čase jeho zaistenia žiadne konanie o vyhostenie alebo vydanie, preto ani tento legitímny dôvod na pozbavenie osobnej slobody podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru neprichádza u sťažovateľa do úvahy.

Keďže medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách majú prednosť pred zákonmi, má článok 5 ods. 1 Dohovoru prednosť pred § 88a zákona o azyle. Preto aj v prípade, že sú splnené podmienky podľa § 88a zákona o azyle, nemôže byť dotknutá osoba zaistená, ak neexistuje dôvod pre jej zaistenie uvedený v článku 5 ods. 1 Dohovoru.

V prípade sťažovateľa v zmysle uvedených argumentov dôvod zaistenia podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru absentoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutým rozhodnutím, ktorým potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach a tým aj rozhodnutie Oddelenia hraničnej kontroly PZ [REDAKOVANÉ] ako správne, porušil právo sťažovateľa na osobnú slobodu.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydal tento nález: „1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní

vedenom pod sp. zn. 10 SZa 1/2015 porušil právo [REDACTED]
na slobodu podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

... [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie za porušenie článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sume 20 000 EUR (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 3 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Podľa sťažovateľa dôvod zaistenia podľa už označeného práva dohovoru, ktorým malo byť zabránenie jeho nepovolenému vstupu na územie Slovenskej republiky, absentoval. V napadnutom konaní v dôsledku nesprávneho posúdenia veci došlo k neoprávnenému obmedzeniu jeho osobnej slobody, pretože on ako žiadateľ o azyl sa na území Slovenskej republiky zdržiaval oprávnene.

Ústavný súd v prvom rade pripomína, že jeho právomoc konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd preto konštantne vo svojej judikatúre uvádza, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Úloha ústavného súdu sa preto obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (IV. ÚS 287/04). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru vyplýva, že štáty majú na účely nepovoleného vstupu na ich územie suverénne právo kontrolovať vstup cudzincov a ich pobyt na svojom území. Neoddeliteľnou súčasťou tohto práva je oprávnenie štátu zadržať potenciálnych imigrantov, ktorí požiadali o vstup na územie, či už prostredníctvom žiadosti o azyl, alebo iným spôsobom. Zadržanie potenciálnych imigrantov vrátane žiadateľov o azyl môže byť zlučiteľné s čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Podľa ESLP dokiaľ štát nepovolí vstup na svoje územie, je takýto vstup nepovolený v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru a zadržanie osoby, ktorá si praje na jeho územie vstúpiť a ktorá potrebuje, avšak zatiaľ nemá potrebné

povolenie, môže byť považované za uskutočnené preto, aby „sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie“ (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok Veľkého senátu, 29. 1. 2008, č. 13229/03, body 64 a 65).

Z uvedeného vyplýva, že podľa ESLP zostáva vstup „nepovolený“ dovtedy, kým ho oficiálne nepovolí vnútroštátne orgány.

V súvislosti s oprávneným vstupom osoby na územie Slovenskej republiky, a teda neexistencie podmienky uvedenej v čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, ktorá by odôvodňovala pozbavenie jej osobnej slobody, pretože sa vzhľadom na § 4 ods. 6 zákona o azyle považuje za žiadateľa o azyl, ktorý je podľa § 22 ods. 1 zákona o azyle oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, judikatúra všeobecných súdov zastáva názor, že je potrebné rozlišovať nepovolený vstup na územie Slovenskej republiky a oprávnené zdržiavanie sa žiadateľa o azyl na území Slovenskej republiky. O nepovolený vstup ide v prípade, ak sa cudzinec zdržiava na území Slovenskej republiky bez príslušného povolenia štátneho orgánu. Nejde pritom len o situáciu, kedy sa cudzinec chystá prekročiť štátnu hranicu, resp. ju prekračuje, teda ide o potenciálneho imigranta, ale aj o prípad, ak takýto cudzinec po prekročení štátnej hranice požiada o azyl. V takejto situácii, ak sa cudzinec stane žiadateľom o azyl, ide stále o nepovolený vstup, avšak s ohľadom na medzinárodné záväzky sa režim cudzinca mení v tom zmysle, že je oprávnený sa zdržiavať na území Slovenskej republiky do času, kedy sa rozhodne o jeho žiadosti (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sža 47/2014 z 9. decembra 2014, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sža 51/2014 z 5. januára 2015).

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti teda preskúmal obsah odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, keďže je konečným rozhodnutím vo veci sťažovateľa (prihliadajúc aj na rozsudok krajského súdu a rozhodnutie o zaistení, pozn.), aby zistil, či konanie alebo rozhodovanie najvyššieho súdu bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň či malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že obdobnú námietku sťažovateľ predostrel aj v rámci konania o odvolaní. Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, pričom dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné potvrdiť.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že pozbavenie jeho osobnej slobody bolo v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku uvádza, že je *«dôležité uviesť, že uvedená námietka nebola spôsobilá spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku ani zákonnosť rozhodnutia odporcu...»*

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že v danej právnej veci rozhodnutie odporcu je v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 31 Dohovoru o právnom postavení utečencov (vyhláseného pod č. 319/1995 Z. z.) sa zmluvné štáty zaviazali, že za predpokladu, že utečenci, ktorí vstúpili na ich územie alebo sa na ňom nachádzajú bez povolenia sa sami bezodkladne prihlásia a preukážu dostatočný dôvod na svoj nezákonný vstup alebo prítomnosť, nebudú ich štáty trestne stíhať pre nezákonný vstup alebo pre prítomnosť utečencov, ktorí prichádzajú priamo z územia, kde ich život alebo ich sloboda boli ohrozené podľa článku 1 tohto dohovoru (ods. 1).

Rovnako sa zmluvné štáty zaviazali, že „nebudú na pohyb takýchto utečencov uplatňovať iné obmedzenia, než sú nevyhnutné, a takéto obmedzenia budú uplatňovať iba dovtedy, kým sa ich postavenie v štáte neupraví alebo kým nedostanú povolenie na vstup do iného štátu. Zmluvné štáty poskytnú takýmto utečencom primeranú lehotu a všetky potrebné prostriedky na získanie povolenia na vstup do iného štátu.“ (ods. 2).

V zmysle odporúčania Rady Európy [Odporúčanie Rady ministrov Rec(2003)5 zo 16.04.2003] sa zaistenie žiadateľov o azyl má okrem iného uskutočniť iba po dôkladnom preskúmaní jeho nevyhnutnosti v každom jednotlivom prípade a obmedzenie osobnej

slobody (*org. measure of detention*) žiadateľov o azyl má byť pravidelne preskúmané súdom v súlade s čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (bod 4 a 5).

Podľa názoru odvolacieho súdu štáty majú nepopierateľné suverénne právo kontrolovať vstup cudzincov a ich pobyt na svojom území. Nevyhnutnou súčasťou tohto práva je oprávnenie štátov zadržať potenciálnych imigrantov. Ich zadržanie môže byť zlučiteľné s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Dokiaľ štát nepovolí vstup na svoje územie, je takýto vstup nepovolený v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru a zadržanie osoby, ktorá si praje na územie štátu vstúpiť (pričom potrebuje na to príslušné povolenie, ktoré ešte nemá), môže byť považované za realizované preto, aby sa „zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu“.

Možno preto konštatovať, že zaistenie sťažovateľa je *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru...

Podobne možno smerom k už vymedzeným požiadavkám z čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru poukázať na ďalšie rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, napríklad na *Saadi proti Spojenému kráľovstvu*, rozsudok Veľkej komory, 29.01.2008, č. 13229/03 (najmä § 45), *Amuur proti Francúzsku*, rozsudok, 25.06.1996, č. 19776/92 (najmä § 43), *Abdolkhani a Karimnia proti Turecku*, rozsudok, 22.09.2009, č. 30471/08, či *Z.N.S. proti Turecku*, rozsudok, 19.01.2010, č. 21896/08 (najmä § 56 a § 63).

Podľa

1. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, ktorý má v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pre zákonmi Slovenskej republiky, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné.

Teda, aby bolo pozbavenie osobnej slobody oprávnené, rozhodnutie musí byť vydané zákonom stanoveným postupom a musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody navrhovateľa.

Napadnuté rozhodnutie, ktorým odporca podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov rozhodol o zaistení navrhovateľa na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku je vzhľadom na vyššie uvedené možno považovať podľa odvolacieho súdu za riadne odôvodnené v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb.

Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SŽa/94/2010 vyplýva, že správny orgán musí v odôvodnení rozhodnutia opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal a ako sa vypořiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odporcu tieto atribúty splňa. Je nesporné, že odporca pri rozhodovaní o zaistení prihliadol aj na tzv. „návratovú smernicu“ (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch v členských štátoch pri navracaní neoprávnene pobývajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín)...

Podľa odvolacieho súdu odporca sa v konaní o zaistení navrhovateľa, ktorý bol v postavení žiadateľa o azyl dôsledne riadil zákonom o pobyte cudzincov (§ 88a ods. 1 písm. b/ zákon o pobyte cudzincov) ako aj Smernicou Európskeho parlamentu a rady 2013/33/EÚ z 26. 06. 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Odporca dôsledne aplikoval závery rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30. 05. 2013 (vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR, C-534/11, dostupný na <http://curia.europa.eu>; ďalej len vec A), z ktorého vyplýva, že pokiaľ cudzinec zaistený podľa zákona o pobyte cudzincov požiada o udelenie medzinárodnej ochrany, pokiaľ je táto žiadosť podaná účelovo (slovami Súdneho dvora „iba s cieľom pozdržať alebo zmariť výkon rozhodnutia o navrátení“) a pokračovanie zaistenia je naďalej objektívne nutné, je možné takéhoto cudzinca ponechať v zaistení.

Obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyklučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žiadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnene pobývajúce osoby a je treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951; ďalej len „Ženevská konvencia“).

Zároveň Súdny dvor v predmetnej veci zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A.).

Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. b/ zákona, ktoré odporca aplikoval na uvedený prípad totiž umožňuje zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, a to na základe presne špecifikovaných dôvodov, ktoré plne korešpondujú s požiadavkami Európskej únie na zaisťovanie takejto kategórie cudzincov, v konkrétnom prípade žiadateľa o azyl, ktorý bol vrátený na územie Slovenskej republiky z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná Slovenská republika.

Dôvod pre zaistenie navrhovateľa teda spočíval v tom, že zaistenie je nutné na zistenie tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, pretože v prípade navrhovateľa existuje riziko jeho úteku...

Pokiaľ teda odporca zaistil navrhovateľa na účel zistenia skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o azyl, podľa odvolacieho súdu rozhodol v súlade so zákonom, pretože odporca nedisponoval zápisnicou o vstupnom pohovore navrhovateľa - ako žiadateľa o azyl z ktorej by bolo možné zistiť skutočnosti, na ktorých bola založená jeho žiadosť o azyl a takéto tvrdenia, resp. námietky ani navrhovateľ neuplatnil.

Vzhľadom k tomu, že sa krajský súd vysporiadal s uplatnenými námietkami navrhovateľa (na ich vyhodnotenie pre ich správnosť odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu) a dopĺňa ich o stanovisko k nerešpektovaniu právneho názoru vysloveného v rozsudku NS SR sp. zn. 1 Sža/5/2015 zo dňa 06. 02. 2015 vyššie uvedené, bolo možné vyvodiť záver, že rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, bolo potrebné považovať za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil.

Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa aj po zaujatí stanoviska k tým námietkam, ktorým nevenoval krajský súd potrebnú pozornosť, nevyhovel a dospel k záveru, že tieto neboli spôsobilé spochybníť

vecnú správnosť napadnutého rozsudku a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP v spojení s § 246c OSP ako vecne správny potvrdil.».

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku citoval a poukázal na ustanovenia viacerých medzinárodných dohovorov, právo Európskej únie, ako aj vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá sa vzťahuje na meritum veci, a následne po posúdení konkrétnych okolností prípadu sťažovateľa dospel k odôvodnenému záveru, že rozhodnutie o zaistení je potrebné považovať za vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, keď toto rozhodnutie potvrdil. Najvyšší súd preskúmal aj to, či orgán, ktorý rozhodoval o zaistení sťažovateľa, zbral do úvahy aj možnosť uloženia miernejších opatrení, ktoré umožňuje zákon o pobyte. Z jeho odôvodnenia možno vyvodit' záver, že konanie a rozhodovanie o zaistení sťažovateľa bolo vykonané v súlade s medzinárodnou aj vnútroštátnou právnu úpravou vrátane judikatúry ESLP, ktorá, ako už bolo uvedené, považuje zadržanie potenciálnych imigrantov štátom vrátane žiadateľov o azyl za zlučiteľné s čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru.

Záveru najvyššieho súdu sú podľa názoru ústavného súdu logické, rešpektujú zmysel a účel príslušných procesnoprávných ustanovení (Občiansky súdny poriadok), nie sú arbitrárne, preto sú ústavne udržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založený rozsudok najvyššieho súdu potvrdzujúci rozsudok krajského súdu, je z ústavného hľadiska udržateľný a v okolnostiach danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označeného práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu

v napadnutom konaní, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa obsiahnutými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2016